

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2010 vp

Hallituksen esitys merityösopimuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen merityösopimuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 174/2010 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 43/2010 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Susanna Siitonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jaakko Rautio, oikeusministeriö
- liikenneneuvos, johtava asiantuntija Lassi Hilska, liikenne- ja viestintäministeriö
- puheenjohtaja Simo Zitting, Suomen Merimies-Unioni SMU ry
- järjestösihteeri Reima Angerman, Suomen Konepäällystöliitto ry
- toiminnanjohtaja Pekka Partanen, Suomen Laivanpäällystöliitto ry
- varatoimitusjohtaja Hans Ahlström, Suomen Varustamot ry
- henkilöstöjohtaja Erkki Kotiranta, Arctia Shipping Oy edustaen myös Suomen erikoisalusten työnantajaliitto ry:tä.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi merityösopimuslaki, joka korvaa vuonna 1978 annetun merimieslain.

Useimmat voimassa olevan merimieslain säännökset sisältyvät lakiehdotukseen asiasisällöltään muuttumattomina. Tärkeimmät sisällölliset muutokset koskevat epätyypillisessä työsuhteessa olevia työntekijöitä, työntekijöiden kotimatka oikeuksia ja työnantajan velvollisuutta korvata työntekijän sairaanhoitokustannuksia. Vahingonkorvausta koskevia säännöksiä täs-

mennetään. Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta vahvistaa jatkossa myös merenkulkua koskevien työehtosopimusten yleissitovuuden.

Epätyypillisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden asemaa parannetaan. Työsuhde-etujen karttumisen kannalta työsuhteiden katsotaan jatkuneen yhtäjaksoisina, jos määräaikaisten työsuopimusten väliin jäävät keskeytykset ovat lyhytaikaisia. Työnantajalla on velvollisuus tarjota työtä osa-aikatyötä tekeville työntekijöilleen

ja tiedottaa vapautuvista työpaikoista myös osaaikaisille ja määräaikaisille työntekijöille. Vuokratyöntekijöiden työsuhteisiin sovelletaan käyttäjäyritystä sitovaa työehtosopimusta.

Työntekijöiden kotimatka-oikeuksia laajennetaan. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan yhdenmukaisesti näiden kansalaisuudesta tai kotipaikasta riippumatta.

Työnantaja on velvollinen korvaamaan enintään 112 päivältä sairastuneen työntekijän maksettaviksi julkisista varoista maksettujen korvausten jälkeen jäävät sairaanhoitokustannukset.

Mahdollisuudesta myöntää ulkomaalaiselle työnantajalle vapautus velvollisuudesta noudattaa suomalaisia työsuhteen ehtoja luovutaan.

Työsuhteen perusteettomasta päättämisestä työntekijälle tuomittavan korvauksen vähimmäismäärä on pääsääntöisesti kolmen kuukauden palkka ja enimmäismäärä 24 kuukauden palkka. Luottamusmiehen työsuhteen perusteettomasta päättämisestä tuomittava korvaus vastaa enintään 30 kuukauden palkkaa.

Ehdotettujen muutosten myötä pystytään poistamaan osa Kansainvälisen työjärjestön vuonna 2006 hyväksymän merityötä koskevan yleissopimuksen ratifiointiesteistä ja panemaan täytäntöön merityötä koskevan direktiivin vaatimukset. Uusi laki vastaa pitkälti vuonna 2001 voimaan tulleen työsopimuslain säännöksiä, niin sanamuodoiltaan kuin rakenteeltaankin.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset 16 muun lain muuttamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Esityksen hyväksymisen myötä poistuu osa Kansainvälisen työjärjestön ILO:n vuonna 2006 hyväksymän merityötä koskevan yleissopimuksen ratifiointiesteistä ja pannaan täytäntöön merityötä koskevan direktiivin vaatimukset. Valiokunta pitää ILO:n merityötä koskevan yleissopimuksen pikaista ratifiointia tärkeänä ja kiirehtii toimenpiteitä kaikkien ratifiointiesteiden poistamiseksi.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan ehdottanut merityösopimuslakiin tehtäväksi useita muutoksia ja täsmennyksiä. Osa muutoksista on edellytyksenä yksinkertaisen säätämisyjärjestyksen käyttämiselle. Valiokunta ehdottaa merityösopimuslakiin tehtäväksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa tarkoitetut muutokset, siten kuin yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin esitetään.

Merityösopimuslakiehdotus vastaa pitkälti niin sanamuodoiltaan kuin rakenteeltaankin voimassa olevaa työsopimuslakia. Eduskunnan käsiteltäväksi on nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen antamisen jälkeen tullut kaksi työsopimuslain muutosesitystä: hallituksen esitykset laiksi työsopimuslain 1 luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 239/2010 vp) ja laiksi työsopimuslain muuttamisesta (HE 263/2010 vp). Niissä ehdotetaan muutettaviksi määräaikaisen työsuhteen solmimisen edellytyksiä koskevaa säännöstä ja perhevapaita koskevaa sääntelyä. Jotta tarkoitettu vastaavuus työsopimuslain ja merityösopimuslain välillä säilyisi, valiokunta ehdottaa, että merityösopimuslakiin tehdään kyseisiä hallituksen esityksiä vastaavat muutokset.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Merityösopimuslaki

1. luku Yleiset säännökset

4 §. *Työsopimuksen kesto.* Eduskunta on 13.12.2010 hyväksynyt lain työsopimuslain 1 lu-

vun 3 §:n muuttamisesta (HE 239/2010 vp), jolla täsmennetään määräaikaisen työsopimuksen solmimisedellytyksiä. Merityösopimuslakiehdotus pyrkii niin sanamuodoiltaan kuin rakenteeltaankin vastaamaan mahdollisimman pitkälti työsopimuslain säännöksiä. Jotta vastaavuus työsopimuslain säännöksiin säilyisi, valiokunta ehdottaa pykälään tehtäväksi työsopimuslain 1 luvun 3 §:ään tehtyjä täsmennyksiä vastaavat muutokset.

4. luku Työntekijän velvollisuudet

7 §. Työntekijän henkilökohtainen omaisuus aluksella. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota pykälän säännöksen, jolla aluksen päällikölle annetaan oikeus tarkastuttaa työntekijän hallussa olevat tilat, mikä tarkoittanee mahdollisuutta suorittaa tarkastus myös työntekijän asumistiloissa. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan tarkastusvaltuuden ja omaisuuden haltuun ottamisen perustava aineiden ja esineiden määrittely on säännöksessä huomattavan väljä ja sellaisena tuo sääntelyn piiriin hyvin monenlaisia esineitä ja aineita. Jotta lakiehdotus voidaan näiltä osin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, on momenttia täsmennettävä koskemaan aineita ja esineitä, joilla voidaan aiheuttaa vaaraa alukselle, siellä oleville henkilöille ja omaisuudelle sekä vakavaa haittaa aluksen yleiselle järjestykselle.

Tarkastusvaltuuden käyttö ei voi perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan perustua yleiseen epäilyyn, että alukseen on tuotu vaaraa aiheuttavia aineita tai esineitä, vaan edellytyksenä tulee olla konkreettinen ja yksilöity syy epäillä tällaisia aineita tai esineitä olevan aluksessa. Säännökseen on tarpeen myös lisätä maininta siitä, että tarkastus aluksessa olevissa asumistiloissa voidaan toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Tarkastuksessa löydettyjen aineiden ja esineiden haltuun ottamisessa ja hävittämisessä on kysymys perustuslain 15 §:ssä turvautuneen omaisuuden suojaan rajoittamisesta. Säännöstä on perus-

tuslakivaliokunnan lausunnon mukaan muutettava siten, että haltuunotetut aineet ja esineet tulee luovuttaa poliisille tai, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palauttaa henkilölle hänen poistuessaan alukselta. Nämä muutokset ovat edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa kiinnitetään huomiota myös perustuslain 128 §:n säännöksiin julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle ja pidetään tärkeänä, että 7 §:ää täsmennetään siten, että viranomaisten ohella vain aluksen päällikkö tai alukselle asetettu järjestyksenvalvoja voi toimittaa asuintilojen tarkastuksen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa pykälään tehtäväksi edellä esitetyt perustuslakivaliokunnan lausunnossa tarkoitetut muutokset.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että ehdotuksesta ei käy ilmi, mikä on sen suhde eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettuun lakiin (485/2004). Lausunnossa pidetään ilmeisenä, että lait ovat soveltamisalaltaan osittain päällekkäiset ja keskenään ristiriitaiset.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on saanut liikenne- ja viestintäministeriöltä selvityksen eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain (satamien turvatoimilaki) suhteesta nyt käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen. Liikenne- ja viestintäministeriön tulkinnan mukaan lakiehdotuksen ja satamien turvatoimilain välillä ei ole ristiriitaa tai päällekkäisyyttä. Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon mukaan satamien turvatoimilaki ei puutu päällikön oikeuksiin, vaan siinä säädetään turvatarkastuksista sataman turvatoimialueella ja aluksella, kun se on turvatoimialueella. Turvatoimilain mukaisia turvatarkastuksia ei voida tehdä yksinomaan asuinkäytössä olevissa tiloissa, joten laivahenkilöstön hytit on rajattu mahdollisten turvatarkastusten ulkopuolelle. Merityösopimuslakiehdotuksen 13 luvun 18 §:n 3 momentin mukaan matkustaja-aluksen päällikkö voi asettaa järjestyksen valvoja alukselle ja sen välittömään lähei-

syyteen. Satama valvoo turvallisuutta koko sataman turvatoimialueella. Aluksen päällikkö vastaa ensisijassa aluksen turvallisuudesta myös turvatoimialueella. Lakiehdotuksen 13 luvun 18 §:n tavoite on tältä osin sama kuin satamien turvatoimilainkin. Aluksen valvonnan osalta toimittaisiin siis samoin kuin muun muassa sataman sisällä toimivan satamanpitäjästä riippumattoman terminaalin kohdalla. Myöskään tässä ei siis ministeriön näkemyksen mukaan näytä olevan ristiriitaa.

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus laiksi eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta (14. lakiehdotus), jolla muutetaan merimieslakia koskeva viittaus viittaukseksi merityösopimuslakiin. Viitaten edellä esitettyihin liikenne- ja viestintäministeriön tulkintoihin työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoo, että nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen ei ole välttämätöntä sisällyttää 14. lakiehdotukseen sisältyvän säännöksen lisäksi muita säännöksiä, joilla täsmennettäisiin merityösopimuslain suhdetta satamien turvatoimilakiin.

5. luku Perhevapaa

8 §. *Poissaolo perheenjäsenen hoitamiseksi.* Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi työsopimuslain muuttamisesta (HE 263/2010 vp). Esityksellä ehdotetaan parannettavaksi työntekijän mahdollisuutta jäädä väliaikaisesti pois työstä perheenjäsenen hoitamiseksi lisäämällä työsopimuslain 4 lukuun asiaa koskevat säännökset. Valiokunta ehdottaa merityösopimuslain 5 lukuun lisättäväksi uuden 8 §:n, johon otetaan työsopimuslain 4 luvun 7 a §:ää vastaavat säännökset. Luvun pykälien 8—10 numerointi muuttuu 8 §:n lisäyksen vuoksi 9—11 §:ksi.

8. luku Työsopimuksen irtisanomisperusteet

8 §. *Raskaana tai perhevapaalla olevan työntekijän irtisanominen.* Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi työsopimuslain

muuttamisesta (HE 263/2010 vp), joka koskee työntekijän mahdollisuutta jäädä väliaikaisesti pois työstä perheenjäsenen hoitamiseksi. Esityksessä ehdotetaan työsopimuslain 7 luvun 9 §:ää muutettavaksi siten, että säännös, jonka mukaan työnantajan katsotaan irtisanoneen perhevapaata käyttävän työntekijän työsopimuksen perhevapaan johdosta, jollei työnantaja voi osoittaa sen johtuneen muusta seikasta, ei koske nyt tarkoitettua perheenjäsenen hoitamiseksi annettua perhevapaata. Valiokunta ehdottaa merityösopimuslain 8 §:n 2 momenttia muutettavaksi työsopimuslain 7 luvun 9 §:n muutosta vastaavalla tavalla.

13. luku Erinäiset säännökset

4 §. *Yhdistymisvapaus.* Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyillä perusteilla valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentista poistettavaksi sanan "luvallinen".

16 §. *Korvaus henkilökohtaisen omaisuuden menettämisestä.* Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota valtuuteen, jonka mukaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädetään tarkemmin sellaisen korvauksen perusteista ja korvausmääristä, joka työntekijällä on oikeus saada työnantajalta, jos hän on menettänyt henkilökohtaista omaisuuttaan aluksen tuhoutumisen, merirosvouksen, tulipalon tai muun alusta kohdanneen vahingon seurauksena. Lakiehdotus ei kuitenkaan sisällä lainkaan säännöksiä korvauksen määrästä, ja perusteita koskeva sääntely jää avoimeksi. Lakiehdotusta on täydennettävä korvauksen määrää ja perusteita koskevin osin, jotta lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyillä perusteilla työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa, että nykyisin työministeriön asetuksessa säädetty työnantajan korvausvelvollisuuden perusteita ja korvausmääriä koskevat säännökset otetaan lakiin ja asetuksenantovaltuudesta tältä osin luovutaan. Pääsäännön mukaan korvaus maksetaan käyvän arvon mukaan, kuitenkin

kin enintään 4 080 euroon asti, ellei muusta ole sovittu.

Työtehtävissä käytettävän omaisuuden menetyksestä työntekijällä on oikeus saada uutta hankintahintaa vastaava korvaus. Rahasuorituksen sijasta työnantaja voi korvata menetetyn omaisuuden hankkimalla tilalle uuden. Jos työtehtävien suorittamiseen käytettävän omaisuuden arvo ylittää 8 150 euroa, sen tuomisesta alukseen on etukäteen ilmoitettava työnantajalle.

Työntekijän on esitettävä työnantajalle selvitys menettämästään omaisuudesta. Lähtökohtaisesti selvitykseksi riittää työntekijän ilmoitus tuloineesta omaisuudesta ja sen arvosta. Työntekijältä voidaan pyytää lisätietoja tai tarkempaa selvitystä, jos työnantajalla on syy epäillä ilmoituksen luotettavuutta tai tarkempi selvitys katsotaan muuten perustellusta syystä tarpeelliseksi.

Koska laissa säädettyjä korvausmääriä on tarpeen ajoittain tarkistaa rahanarvon muutosta vastaavasti, valiokunta ehdottaa, että pykälään otetaan asetuksenantovaltuus, jonka nojalla korvausten rahamääriä tarkistetaan kolmivuotiskausittain työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

19 §. Aluksesta poistumisen estäminen. Pykälässä säädettäisiin miehistön jäsenen poistumisen estämisestä aluksella tehdyn rikoksen perusteella. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa oikeudenkäynti ja mahdollisen rangaistuksen täytäntöönpano.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan poistumisen estämisellä on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä tavoite ja ehdotettu sääntely on riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen. Perustuslakivaliokunta edellyttää kuitenkin, että sääntelyä täydennetään kahdella tavalla.

Ensinnäkään liikkumisvapautta ei voida rajoittaa pidempään kuin se on välttämätöntä. Toiseksi liittyen julkisen vallan käyttöä koskevaan perustuslain 124 §:ään tarvitaan viittaussäännös siitä, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta säädetään erikseen.

Niin sanotun lippuperiaatteen mukaisesti suomalaisella aluksella noudatetaan Suomen lakia.

Suomalaisella aluksella tehtyyn rikokseen, jonka on tehnyt miehistön jäsen, sovelletaan Suomen rikoslakia, vaikka alus olisikin ollut toisen valtion alueella rikoksentekohetkellä (rikoslain 1 luvun 2 §). Näin ollen Suomen viranomaiset ovat toimivaltaiset tutkimaan ja ratkaisemaan tällaisen rikosasian. Vain Suomen viranomaisilla on toimivalta, kun rikos on tehty Suomen alueella, aavalla merellä tai alueella, joka ei kuulu millekään valtiolle.

Toisaalta yleismaailmallinen sääntö on, että rikokseen sovelletaan rikoksen tekopaikan lakia. Jos siis rikos on tehty aluksen ollessa toisen valtion alueella, on sekä tällä valtiolla että Suomessa rinnakkainen toimivalta.

Jos rikos on tehty aluksen ollessa vieraan valtion alueella, on periaatteessa kolme mahdollista tapaa saattaa rikoksentekijä vastuuseen. Ensinnäkin epäiltyä voidaan estää poistumasta alukselta, kunnes alus saapuu Suomeen ja hänet saatetaan Suomen viranomaisten huostaan.

Toinen vaihtoehto on estää henkilöä poistumasta, kunnes hänet siirretään rikoksentekopaikan toimivaltaisen viranomaisen huostaan. Tämä mahdollisuus on olemassa, kunnes alus on poistunut vieraan valtion alueelta. Kolmas vaihtoehto koskee tilannetta, jossa epäilty on saapunut Suomeen. Tällöin hänet voidaan vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä luovuttaa kyseiseen valtioon syytetoimenpiteitä varten. Luovuttamislaista riippuen joko tuomioistuimien (laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä; laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenmaiden välillä) tai oikeusministeriön (laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta) päättää, suostutaanko luovuttamiseen vai käsitelläänkö rikosasia Suomessa.

Alukselta tapahtuvaa rikoksentekijän siirtämistä toisen valtion viranomaiselle on käsitelty ns. Atalanta-operaatiota koskevan lain yhteydessä (HE 117/2010 vp). Tällöin perustuslakivaliokunta katsoi, että laissa on asetettava eräät perustuslain 9 §:n 4 momentin edellyttämät oikeusturvatakeet (PeVL 33/2010 vp).

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa pykälän 3 momenttia täydennettäväksi siten, että työntekijän oikeutta poistua alukselta ei saa rajoittaa pitempään kuin se on välttämätöntä. Epäiltyä ei saa siirtää muun valtion viranomaisen huostaan, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu taikka jos oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista on perusteltua syytä epäillä. Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta säädetään erikseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että 2.—17. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Merityösopimuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaan säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Työsopimuksen kesto

Työsopimus on voimassa toistaiseksi, jollei sitä ole perustellusta syystä tehty määräaikaiseksi. Työnantajan aloitteesta ilman perusteltua syytä tehtyä määräaikaista työsopimusta (*poist.*) on pidettävä toistaiseksi voimassa *olevana*.

Toistuvien määräaikaisten työsopimusten käyttö ei ole sallittua silloin, kun määräaikaisten työsopimusten lukumäärä tai niiden yhteenlaskettu kesto taikka niistä muodostuva kokonaisuus osoittaa työnantajan työvoimatarpeen pysyväksi. (Uusi)

5—10 §
(Kuten HE)

2 luku

Työnantajan velvollisuudet

1—23 §
(Kuten HE)

3 luku

Vapaat kotimatkat

1—4 §
(Kuten HE)

4 luku

Työntekijän velvollisuudet

1—6 §
(Kuten HE)

7 §

Työntekijän henkilökohtainen omaisuus aluksella

Työntekijä ei saa tuoda alukselle aineita tai esineitä, jotka voivat aiheuttaa vaaraa alukselle, aluksessa oleville henkilöille tai omaisuudelle taikka vakavaa haittaa aluksen yleiselle järjestykselle.

Aluksen päälliköllä on oikeus tarkastuttaa työntekijän hallussa olevat tilat, jos on erityinen syy epäillä, että niihin on tuotu 1 momentissa tarkoitettu aine tai esine. Asumiseen tarkoitettu tila voidaan tarkastaa vain, jos se on välttämättömyyden tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Asuintilojen tarkastuksen voi tehdä vain aluksen päällikkö tai alukselle asetettu järjestyksenvalvoja.

Tarkastus on toimitettava todistajien läsnä ollessa. Tarvittaessa päälliköllä on oikeus ottaa haltuunsa 1 momentissa tarkoitettu vaaraa tai haittaa aiheuttava aine tai esine. Aine tai esine on luovutettava poliisille tai, jollei siihen lain mukaan ole estettä, palautettava työntekijälle hänen poistuessaan aluksesta. (Uusi)

8 §

(Kuten HE)

5 luku

Perhevapaat

1—7 §

(Kuten HE)

8 § (Uusi)

Poissaolo perheenjäsenen tai muun läheisen hoitamiseksi

Jos työntekijän poissaolo on tarpeen hänen perheenjäsenensä tai muun hänelle läheisen henkilön erityistä hoitoa varten, työnantajan on pyrittävä järjestämään työt niin, että työntekijä voi jäädä määräajaksi pois työstä. Työnantaja ja työntekijä sopivat vapaan kestosta ja muista

järjestelyistä ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta.

Työhön paluusta kesken sovitun vapaan on sovittava työnantajan ja työntekijän kesken. Jos siitä ei voida sopia, työntekijä voi perustellusta syystä keskeyttää vapaan ilmoittamalla siitä työnantajalle viimeistään kuukautta ennen työhön paluuta.

Työnantajan pyynnöstä työntekijän on esitettävä selvitys poissaolon ja sen keskeyttämisen perusteesta.

9—11 §

(Kuten HE:n 8—10 §)

6 luku

Lomauttaminen

1—7 §

(Kuten HE)

7 luku

Yleiset säännökset työsopimuksen päättämisestä

1—10 §

(Kuten HE)

8 luku

Työsopimuksen irtisanomisperusteet

1—7 §

(Kuten HE)

8 §

Raskaana tai perhevapaalla olevan työntekijän irtisanominen

(1 mom. kuten HE)

Jos työnantaja irtisanoo raskaana olevan tai muuta kuin 5 luvun 8 §:ssä säädettyä perhevapaata käyttävän työntekijän työsopimuksen, kat-

sotaan irtisanomisen johtuneen työntekijän rakaudesta tai perhevapaan käyttämisestä, *jollei* työnantaja voi osoittaa sen johtuneen muusta seikasta.

(3 mom. kuten HE)

9 ja 10 §
(Kuten HE)

9 luku

Työsopimuksen purkaminen

1—3 §
(Kuten HE)

10 luku

Työsopimuksen päättämismenettely

1—7 §
(Kuten HE)

11 luku

Laivatoimikunta

1—5 §
(Kuten HE)

12 luku

Vahingonkorvausvelvollisuus

1—4 §
(Kuten HE)

13 luku

Erinäiset säännökset

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Yhdistymisvapaus

Työnantajalla ja työntekijällä on oikeus kuulua yhdistykseen sekä oikeus osallistua tällaisen yhdistyksen toimintaan. Heillä on myös oikeus perustaa (*poist.*) yhdistys. Työnantajalla ja työntekijällä on niin ikään vapaus olla kuulumatta edellä tarkoitettuun yhdistykseen. Tämän oikeuden ja vapauden käytön estäminen ja rajoittaminen on kiellettyä.

(2 mom. kuten HE)

5—15 §
(Kuten HE)

16 §

Korvaus henkilökohtaisen omaisuuden menettämisestä

Työntekijällä on oikeus saada työnantajalta korvaus henkilökohtaisen omaisuuden menettämisestä, joka on johtunut aluksen tuhoutumisesta, merirosvouksesta, tulipalosta tai muusta alusta kohdanneesta vahingosta. *Työntekijän on esitettävä työnantajalle selvitys menettämästään omaisuudesta.*

Työnantaja on velvollinen korvaamaan omaisuuden käyvän arvon, kuitenkin enintään 4 080 euroa, jollei muusta ole sovittu. Työntekijällä on kuitenkin oikeus saada uutta hankintahintaa vastaava korvaus sellaisen omaisuuden menetyksestä, jota hän käyttää työtehtäviensä suorittamiseen. Jos työtehtävien suorittamiseen käytettävän omaisuuden arvo ylittää 8 150 euroa, sen tuomisesta alukseen on etukäteen ilmoitettava työnantajalle. Työnantaja on rahasuorituksen sijasta oikeutettu korvaamaan menetetyn omaisuuden hankkimalla tilalle uuden. (Uusi)

Edellä 2 momentissa säädettyjä enimmäismääriä tarkistetaan rahanarvon muutosta vastaavasti kolmivuotiskausittain työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella. (Uusi)

17 ja 18 §
(Kuten HE)

19 §

Aluksesta poistumisen estäminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Työntekijän oikeutta poistua alukselta ei saa rajoittaa pitempään, kuin se on välttämätöntä. Päättös on kumottava heti, kun poistumisen estämiselle ei ole enää edellytyksiä. Päättös raukeaa, kun rikoksesta epäilty siirretään toimivaltaisen Suomen tai muun valtion viranomaisen huostaan. Epäiltyä ei saa siirtää muun valtion viranomaisen huostaan, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu taikka jos oikeudenmu-

kaisen oikeudenkäynnin toteutumista on perusteltua syytä epäillä. Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta säädetään erikseen.

20—23 §
(Kuten HE)

14 luku

Voimaantulo

1—3 §
(Kuten HE)

Helsingissä 28 päivänä tammikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd
jäs. Anna-Maja Henriksson /r
Arja Karhuvaara /kok
Johanna Karimäki /vihr
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vas
Jari Larikka /kok

Markus Mustajärvi /vas
Sanna Perkiö /kok
Paula Sihto /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /kesk
Jyrki Yrttiaho /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.